

Nr 38*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående ändrad tid för åtnjutande av avdrag vid inkomsttaxering för ränta å kvarstående skatt.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 7 av herr *Spetz* och II: 7 av herr *Strandh*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i eller tillägg till kommunalskatte lagen och förordningen om statlig inkomstskatt att ränta å kvarskatt må avdragas samma år som kommunalskatteavdraget göres, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 7.

Enligt uppbördsförordningen är skattskyldig under vissa förutsättningar skyldig att erlägga ränta å kvarstående skatt. Sålunda stadgas i 27 § 3 mom. att om skattskyldigs kvarstående skatt uppgår till minst en femtedel av hans slutliga skatt eller överstiger 10 000 kronor, den skattskyldige skall erlägga ränta till statsverket med nio procent (t. o. m. 1957 års taxering sju procent), för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger 1 000 kronor. Å andra sidan gäller enligt 69 § 1 mom. att, om den preliminära skatten överstiger den slutliga skatten, så skall den skattskyldige under motsvarande förutsättningar gottgöras ränta efter fem procent (t. o. m. 1957 års taxering fyra procent) å det överskjutande beloppet.

Räntan debiteras och uppbäres resp. gottskrives och utbetalas i samma ordning som kvarstående resp. överskjutande skatt, d. v. s. den skattskyldige erhåller uppgift om räntebeloppet i debetsedel å slutlig skatt. Han har alltså att erlägga honom påförd ränta i samband med den kvarstående skatt, varå räntan belöper. Denna ränta kommer därigenom att erläggas, i fråga om A-skattebetalare, vanligen genom löneavdrag under de fyra första månaderna året närmast efter taxeringsåret för att inlevereras av arbetsgivaren till statsverket under uppbördsterminerna i mars och maj förstnämnda år och eljest att inbetalas av den skattskyldige själv under berörda uppbördsterminer. Ränta å överskjutande skatt inräknas i det belopp, som gottskrives den skattskyldige i det vid debetsedeln fogade återbetalningskortet, varigenom räntan i allmänhet blir tillgänglig för lyftning under december månad taxeringsåret.

Enligt 85 § 2 mom. uppbördsförordningen kan skattskyldig under vissa förutsättningar medgivas befrielse från honom påfordrad ränta å kvarstående skatt. Beror den kvarstående skatten av förhållande, varöver den skattskyldige icke skäligen kunnat råda, äger länsstyrelsen i det län, där räntan påförts, efter ansökan befria den skattskyldige från att helt eller delvis gälda sådan skatt. Ränkebefrielse kan också ske i vissa fall därest ränta påförts endera av två makar vilka sambeskattats.

Ränta å kvarstående skatt är avdragsgill vid den årliga inkomsttaxeringen, medan å andra sidan ränta å överskjutande skatt skall upptas såsom skattepliktig inkomst. Avdragsgilla vid inkomsttaxeringen är också vissa skatter och andra avgifter, vilka debiteras skattskyldig i debetsedel å slutlig skatt. Detta gäller bl. a. kommunalskatt, som dock endast må avdragas vid taxering till statlig inkomstskatt, samt pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering och obligatorisk avgift enligt lagen om allmän sjukförsäkring. Beträffande avdrag för kommunalskatt gäller enligt 4 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, att avdrag får ske för den skatt som påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår varom fråga är. Avdrag för pensions- och sjukförsäkringsavgift skall göras vid taxering för det beskattningsår, under vilket avgifterna påförts den skattskyldige. Mot rätten till avdrag för kommunalskatt och pensionsavgift svarar, att skattskyldig skall uppge till beskattning såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet skatt eller avgift, som restituerats, avkortats eller avskrivits, i den mån avdrag därför av den skattskyldige åtnjutits vid tidigare års taxeringar.

Utskottet har under hand inhämtat yttrande över motionerna från riksskattenämnden. Yttrandet har såsom *Bilaga* fogats vid detta betänkande.

I *de förevarande motionerna* har anförts bl. a. följande. Då överskjutande skatt jämte eventuell ränta i regel återbetalas samma år som skattsedeln erhållits, kommer denna ränta att deklarerars i den deklaration där kommunalskatteavdrag görs. Ränta å kvarstående skatt däremot erläggs vanligen i samband med inbetalningen av kvarskatten året efter det, då skattsedeln erhållits. Den får avdragas i deklarationen för det år då den erläggs. Debetsedeln å slutlig skatt måste i dylika fall användas vid två års deklarationer, det ena året för kommunalskatteavdraget och nästa år för räntebetalning. Detta är uppenbarligen inte rationellt och medför svårigheter såväl för den skattskyldige som för taxeringsmyndigheterna. En avsevärd förenkling skulle vara om räntan å kvarstående skatt fick avdragas i samma deklaration som kommunalskatteavdraget. En sådan förenkling betyder i och för sig inget skattebortfall för det allmänna.

Utskottet

Ränta å kvarstående skatt påföres i förekommande fall skattskyldig å debetsedel för slutlig skatt, vilken tillika upptar beloppet för den kvarstående skatten. Röntan är avdragsgill vid den årliga inkomsttaxeringen. För skattskyldig med inkomstredovisning i förevarande hänseende enligt kontantprincipen skall avdraget ske det beskattningsår, under vilket röntan betalas. Enär detta vanligen sker under de första månaderna året efter det, då den skattskyldige erhållit debetsedeln, äger den skattskyldige i allmänhet rätt att tillgodoföra sig avdrag för röntan först under beskattningsåret efter det, då den debiterats honom. Avdrag för den i den slutliga skatten ingående kommunalskatten liksom för samtidigt debiterad folkpensionsavgift kan däremot den skattskyldige i regel på grund av särskilda stadganden göra redan det beskattningsår, varunder nämnda skatt och avgift påförts honom.

I de förevarande motionerna har yrkats sådan ändring av skatteförfattningarna att ränta å kvarstående skatt blir avdragsgill samma år som kommunalutskylderna. Motionärerna framhåller att den nuvarande ordningen beträffande rätten till avdrag för ränta å kvarskatt inte är rationell utan medför att skattskyldig, som påförts sådan ränta, i allmänhet måste använda den debetsedel å slutlig skatt, varå röntan debiterats honom, vid två års deklamationer, det ena året för att göra avdrag för bl. a. kommunalskatt och det andra året för att göra ränteavdrag.

Såsom riksskattenämnden framhållit i sitt över motionerna avgivna yttrande kan motionärernas syfte vinnas på två olika vägar. Antingen kan röntan göras avdragsgill såsom allmänt avdrag i huvudsaklig överensstämmelse med vad som för närvarande gäller i fråga om t. ex. kommunalskatt eller avgift till folkpensioneringen, eller också kan en bestämmelse införas av innebörd att rätt beskattningsår i fråga om ränta på kvarstående skatt är det år, då röntan debiteras. Beträffande det förstnämnda alternativet uppstår såsom riksskattenämnden påpekat en komplikation så till vida att skattskyldig skulle kunna tillgodogöra sig gällande extra avdrag under inkomst av kapital utan hänsyn till sin ränteutgift och ändå erhålla fullt avdrag för nämnda utgift såsom allmänt avdrag. Detta skulle innebära en fördelaktigare behandling i beskattningshänseende av ifrågavarande räntor i förhållande till andra gälldräntor, vilket framstår såsom omotiverat. Då dessutom en utökning av antalet allmänna avdrag i och för sig får anses mindre önskvärd, delar utskottet den av riksskattenämnden uttalade uppfattningen att detta alternativ inte bör ifrågakomma.

Även vad angår alternativet att ändra beskattningsåret i fråga om avdrag för ränta på kvarstående skatt har riksskattenämnden framfört vissa invändningar. En bestämmelse av denna art innebär såsom riksskattenämnden anført en viss komplicering av författningstexten och — eftersom de skattskyldiga torde böra göras uppmärksamma på bestämmelsen genom påpekande i deklara-tionsblanketten — även av denna. Häremot måste emellertid

vägas den förenkling av de skattskyldigas deklarationsbestyr, som ett införande av bestämmelsen kan medföra. Det torde inte kunna bestridas att det för därav berörda skattskyldiga är en viss förenkling om de i en deklaration kan göra avdrag för alla å samma debetsedel för slutlig skatt uppförda avdragsgilla poster. Mot införande av en bestämmelse av denna innebörd talar emellertid att dess tillämpning i praktiken skulle bli av tämligen ringa betydelse. Av den totalt debiterade räntan å kvarstående skatt, vilken enligt vad utskottet inhämtat vid 1957 års taxering uppgick till ca 25 miljoner kronor, faller visserligen huvuddelen eller ca 16 miljoner kronor på fysiska personer och därmed jämställda skattskyldiga, för vilka den nu ifrågakvarande ändringen i viss omfattning kan ha betydelse, men antalet sådana skattskyldiga, som påförts ränta — uppgift härom är inte möjlig att erhålla utan ingående undersökning — kan dock antas vara litet i förhållande till det totala antalet skattskyldiga. En föreställning om proportionerna erhålles av den uppgift i detta hänseende som riksskattenämnden lämnat i sitt yttrande. Av totala antalet deklaranter i Stockholms stad år 1956 hade endast ca 4 procent påförts ränta av hithörande slag. I denna siffra ingår samtliga räntepåförda skattskyldiga, alltså både fysiska och juridiska personer. Det bör jämväl anmärkas att antalet fall, där en författningsändring i enlighet med motionsförslaget skulle ha betydelse även minskas genom inverkan av **det fysisk person tillkommande extra avdraget under inkomst av kapital**. I många fall har nämligen detta avdrag, som numera uppgår till högst 300 kronor för ensamstående och 600 kronor för gifta, den verkan att någon kapitalinkomst att beskatta inte uppkommer vare sig avdrag för ränta å kvarstående skatt äger rum eller ej.

Den föreslagna författningsändringen skulle således komma att få tillämpning på ett begränsat antal skattskyldiga. Härtill kommer att den nuvarande ordningen inte innebär att de av frågan berörda skattskyldiga förlorar sin avdragsrätt. Spörsmålet gäller endast vilket år avdraget skall göras. I princip uppkommer därför inte heller genom en ändring något inkomstbortfall för staten eller kommunerna. Det bör emellertid påpekas att om en ändring vidtas så skulle under ett övergångsår i stor utsträckning avdrag få ske för de å två års taxeringar belöpande räntedebiteringarna, vilket för detta övergångsår skulle innebära ett inkomstbortfall för staten och kommunerna.

Utskottet har vid sitt bedömande av de olika på saken inverkan omständigheterna funnit övervägande skäl tala för att tills vidare bibehålla nu gällande bestämmelser på området. Utskottet kan därför inte tillstyrka yrkandet i motionerna om omedelbar lagstiftning i ämnet. Emellertid anser utskottet att den föreliggande frågan bör ägnas uppmärksamhet under det fortsatta arbetet för förenkling av taxeringsförfarandet och deklarationsbestyren.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 7 av herr Spetz och II: 7 av herr Strandh angående ändrad tid för åtnjutande av av-

drag för ränta å kvarskatt vid taxering till skatt måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 25 mars 1958

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Eriksson, Spetz, Snygg, Gustaf Elofsson, Erik Jansson, Yngve Nilsson, Kronstrand, Siegbahn och Alvar Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Brandt, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Persson i Svensköp, Vigelsbo, Strandh, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik och fru Holmqvist.

Reservation

av herrar *Spetz, Yngve Nilsson och Nilsson i Svalöv.*

Riksskattenämndens yttrande i anledning av de likalydande motionerna

I: 7 och II: 7

Sedan bevillningsutskottets sekreterare i skrivelse den 12 februari 1958 under hand hemställt om riksskattenämndens yttrande över de likalydande motionerna I: 7 av herr Spetz och II: 7 av herr Strandh till 1958 års riksdag angående ändrad tid för åtnjutande av avdrag vid inkomsttaxering för ränta å kvarskatt, får riksskattenämnden härmed anföra följande.

Motionärerna synas avse att avdraget för ränta å kvarstående skatt, som nu sker under inkomst av kapital, skall omändras till ett allmänt avdrag enligt 46 § kommunalskattelagen och 4 § förordningen om statlig inkomstskatt.

Bestämmelserna om de allmänna avdragen äro blankettekniskt att anse som svärbemästrade. Såsom framgår av blanketten till allmän självdeklaration upptaga dessa avdrag en oproportionerligt stor del av hela blanketten. Såväl redovisningstekniken för de allmänna avdragen som lagstiftningen om dessa tillhör den del av beskattningsområdet, där förenklingar te sig angelägna. Att på sätt motionärerna föreslagit utvidga denna kategori av avdrag innebär därför enligt riksskattenämndens mening en icke önskvärd komplicering av deklarationen.

Om bestämmelserna ändras i enlighet med motionerna, uppkommer den fördelen för skattskyldiga, som påförts ränta å kvarstående skatt, i jämförelse med skattskyldiga, som hava att erlægga räntor hänförliga till förvärvskällan inkomst av kapital, att de förra kunna utnyttja schablonavdraget från inkomst av kapital utan reduktion med hänsyn till ränteutgiften. Särskilt i betraktande av att de skattskyldiga ofta funnit det med sin fördel förenligt att ådraga sig ränta å kvarstående skatt i stället för att göra fyllnadsinbetalning av preliminärskatt, är det omotiverat att behandla dessa ränteutgifter fördelaktigare i beskattningshänseende än andra ränteutgifter.

Riksskattenämnden avstyrker på grund av det anförda motionärernas förslag att konstruera avdraget för ränta å kvarstående skatt såsom ett allmänt avdrag.

Motionärernas huvudsyfte att avdraget för ränta å kvarstående skatt skall utnyttjas under samma beskattningsår som avdraget för de samtidigt med räntan debiterade kommunalutskylderna skulle kunna uppnås även på en annan väg, nämligen genom att i anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen infördes bestämmelse om att rätt beskattningsår för avdrag för ränta å kvarstående skatt är det år då skatten debiteras. Även mot en sådan metod synas emellertid vägande invändningar kunna framställas. Sålunda skulle bestämmelsen få karaktären av en undantagsbestämmelse, vilken på denna punkt komplicerade lagreglerna och för vilken redogörelse måste lämnas å deklaraionsformulär och i deklaraionsanvisningar. För en mycket betydande del av dem, som ha att erlægga ränta å kvarstående skatt, skulle föreskriften bliva betydelselös, nämligen för dem som deklarerar enligt bokföringsmässiga grunder, enär dessa skattskyldiga redan nu enligt allmänna regler skola avdraga räntan det beskattningsår då den debiteras

Enligt vad som framgår av statistiska uppgifter för Stockholms stads upp-
bördsverk för år 1956 hade allenast cirka 4 % av dem, som avlämnat själv-
deklaration, att erlägga ränta å kvarstående skatt. En betydande del av dessa
äro givetvis sådana skattskyldiga som tillämpa redovisning av inkomster
och utgifter enligt bokföringsmässiga grunder och för vilka en lagändring
sålunda saknar betydelse. Endast en förhållandevis liten grupp skulle så-
ledes beröras av en ändring i förevarande hänseende av anvisningarna till
41 § kommunalskattelagen. Mot den fördel, som genom den tilltänkta lag-
ändringen skulle vinnas för dessa skattskyldiga, måste vägas den nackdel,
som skulle uppkomma för alla övriga skattskyldiga genom den ytterligare
kompliceringen av lagstiftningen. Slutligen är med nuvarande system för-
enad en praktisk fördel, som man i detta sammanhang icke bör bortse från.
Riksskattenämnden åsyftar nu de fall, i vilka länsstyrelse befriar skattskyl-
diga från ränta å kvarstående skatt. Ansökan om sådan befrielse skall jäm-
likt 85 § uppbördsförordningen hava skett före utgången av året näst efter
taxeringsåret. Bestämmelsen medför — fränsett de fall där fråga är om
redovisning enligt bokföringsmässiga grunder — att befrielse i förekom-
mande fall kan meddelas innan avdrag för räntan sker i deklARATIONEN näst-
följande år och att sålunda en tyst kvittning mellan erlagd och restituerad
ränta kan äga rum. Skulle ränteavdraget hava skett ett år tidigare mins-
kas i avsevärd mån möjligheten till dylik kvittning och i stället uppkom-
mer olägenheten med att ränteavdrag göres ett år och motsvarande inkomst
av restituerad ränta upptages påföljande år.

Med hänsyn till det anförda avstyrker riksskattenämnden jämväl en änd-
ring av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen beträffande frågan om
rätt beskattningsår för avdrag för ränta å kvarstående skatt.